

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังรายสำคัญในแดนความมั่นคงสูงของประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพด้านการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังรายสำคัญในแดนความมั่นคงสูงและเพื่อแสวงหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังรายสำคัญในแดนความมั่นคงสูงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการทบทวนวรรณกรรมได้แก่ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวคิดความต้องการ แนวคิดการพัฒนา แนวทางการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ แนวทางการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในต่างประเทศ แนวทางการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในประเทศไทยและการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เกี่ยวกับผู้ต้องขังรายสำคัญในแดนความมั่นคงสูง เช่น นโยบายกรมราชทัณฑ์ด้านการพัฒนา วิธีการเรือนจำความมั่นคงสูงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในระยะแรกใช้วิธีการจัดการอบรมสัมมนาปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญ การดำเนินการแดนความมั่นคงสูงประสบปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เช่น ผู้ต้องขังวางแผนร้องเรียนเจ้าหน้าที่เป็นขบวนการ ผู้ต้องขังพยายามหยิบนโยบายนี้ให้เจ้าหน้าที่ตลอดเวลา การจัดเก็บข้อมูลผู้ต้องขังตรวจสอบยาก เทคโนโลยีในการควบคุมผู้ต้องขังมีไม่เพียงพอ กำลังเจ้าหน้าที่มีน้อย กรมราชทัณฑ์จึงมอบให้สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์จัดหลักสูตรเสริมสร้างประสิทธิภาพในการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้นำเอาความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างประสิทธิภาพด้านการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญและพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานภายในแดนความมั่นคงสูงให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในแดนความมั่นคงสูงของเรือนจำทั่วประเทศ 14 แห่ง ได้จำนวน 141 คน จากประชากรร้อยละ 100 ตอบแบบสอบถามทุกคนและสัมภาษณ์ผู้บังคับแดนความมั่นคงสูง จำนวน 5 คน ให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติวิเคราะห์การผันแปรทางเดียว (Oneway analysis of variance)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บังคับตำแหน่งสูง กรณีศึกษาประกอบการวิเคราะห์ โดยสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์
2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังรายสำคัญในแดนความมั่นคงสูง
3. การทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ตัวแปรอิสระ คือปัจจัยภูมิ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในแดนความมั่นคงสูง หน้าที่และความรับผิดชอบกับตัวแปรตามแนวทางการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ได้แก่ การพัฒนาความรู้ เทคโนโลยี การจัดสวัสดิการ การฝึกอบรม ปรากฏผลการศึกษารูปได้ ดังนี้

ข้อมูลปัจจัยภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่เป็นกลุ่มประชากรที่ศึกษา มีอายุเฉลี่ย 39.07 ปี ร้อยละ 44.7 อายุน้อยกว่า 35 ปี รองลงมาร้อยละ 28.4 มีอายุระหว่าง 36-45 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 60.3 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 66.7 มีรายได้ต่อเดือน 15,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 36.9 ระยะเวลาที่ปฏิบัติในแดนความมั่นคงสูงไม่เกิน 1 ปี และปฏิบัติหน้าที่เกิน 3 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 38.3 มีหน้าที่ความรับผิดชอบในปัจจุบันเป็นผู้ปฏิบัติงาน หรือเจ้าหน้าที่ประจำแดน คิดเป็นร้อยละ 75.9

แนวทางการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังรายสำคัญในแดนความมั่นคงสูง

เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่เป็นกลุ่มประชากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ในแดนความมั่นคงสูง ใน 4 ด้านดังนี้ ด้านการพัฒนาความรู้ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มีความต้องการที่จะพัฒนาความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็นเรื่องความต้องการพัฒนาเกี่ยวกับการหาข่าวและเครือข่ายผู้ต้องขังรายสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านเทคโนโลยีในแดนความมั่นคงสูง เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มีความต้องการที่จะพัฒนาด้านเทคโนโลยี อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็นเรื่องต้องการนำเทคโนโลยีมาเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น อยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านการจัดสวัสดิการให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในแดนความมั่นคงสูง เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มีความต้องการพัฒนาด้านการจัดสวัสดิการ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็นเรื่องต้องการให้เงินเสี่ยงภัยเพิ่มขึ้นสำหรับเจ้าหน้าที่ในแดนความมั่นคงสูง อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในแดนความมั่นคงสูง เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มีความต้องการพัฒนาการฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีประเด็นเจ้าหน้าที่ต้องได้รับการฝึกอบรมทางด้านอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา อยู่ในระดับมากที่สุด

การทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 5.1

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐาน	F	Sig	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
			ยอมรับ	ปฏิเสธ
<u>สมมติฐานที่ 1</u> เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีปัจจัยภูมิหลังส่วนบุคคลต่างกัน มีความต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้านการพัฒนาความรู้ต่างกัน 1.3 เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้านการพัฒนาความรู้ต่างกัน	2.809	0.028	✓	
<u>สมมติฐานที่ 2</u> เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีปัจจัยภูมิหลังส่วนบุคคลต่างกัน มีความต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้านเทคโนโลยีต่างกัน 2.2 เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้านเทคโนโลยีต่างกัน	4.665	0.001	✓	

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

การทดสอบสมมติฐาน	F	Sig	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
			ยอมรับ	ปฏิเสธ
<p><u>สมมติฐานที่ 3</u></p> <p>เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีปัจจัยภูมิหลังส่วนบุคคลต่างกัน มีความต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้านการจัดสวัสดิการของเจ้าหน้าที่ต่างกัน</p> <p>3.1 เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้านการจัดสวัสดิการของเจ้าหน้าที่ต่างกัน</p> <p>3.3 เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้านการจัดสวัสดิการของเจ้าหน้าที่ต่างกัน</p> <p>3.4 เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้านการจัดสวัสดิการของเจ้าหน้าที่ต่างกัน</p> <p>3.6 เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบต่างกัน มีความต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้านการจัดสวัสดิการของเจ้าหน้าที่ต่างกัน</p>	6.816	0.000	✓	
<p><u>สมมติฐานที่ 4</u></p> <p>เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีปัจจัยภูมิหลังส่วนบุคคลต่างกัน มีความต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้านการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ต่างกัน</p> <p>4.1 เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้านการฝึกอบรมต่างกัน</p>	5.539	0.001	✓	

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

การทดสอบสมมติฐาน	F	Sig	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
			ยอมรับ	ปฏิเสธ
4.2 เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้านการฝึกอบรมต่างกัน	2.233	0.032	✓	
4.6 เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบต่างกัน มีความต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้านการฝึกอบรมต่างกัน	5.047	0.002	✓	

ข้อเสนอแนะจากผู้ศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังรายสำคัญในแดนความมั่นคงสูงของประเทศไทย” ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ จัดหลักสูตรการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญ ด้วยวิธีการฝึกอบรม เช่น วิชาการหาข่าวและเทคนิคการติดตามพฤติกรรมผู้ต้องขัง จิตวิทยาในการควบคุมผู้ต้องขังสามารถดำเนินการได้ 2 แนวทางคือ การจัดหลักสูตรเทคนิคการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญ และการเพิ่มวิชาที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานราชทัณฑ์ โดยเฉพาะกลุ่มข้าราชการที่มีสถานภาพทางครอบครัวสมรส

2. สำนักทัณฑวิทยา จัดสัมมนาปฏิบัติการ หลักการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญเพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญ สามารถควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สร้างปัญหาในการควบคุมหรือปกครอง

3. ในด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุมผู้ต้องขังเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานต้องได้รับการพัฒนาให้มีความเชื่อมั่นในเทคโนโลยีโดยสำนักทัณฑวิทยาจะต้องวางแผนในการพัฒนาเจ้าหน้าที่ร่วมกับสถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ ให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการฝึกอบรมเทคนิคพิเศษสำหรับเทคโนโลยีที่นำมาใช้ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการที่จะเรียนรู้วิธีการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้สามารถใช้ควบคุมผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. สำนักพันพิทยา กองการเจ้าหน้าที่ และกองคลัง กรมราชทัณฑ์ ร่วมกันพัฒนาสวัสดิการให้กับเจ้าหน้าที่ประจำแดนความมั่นคงสูงควรมีการจัดเงินค่าเลี้ยงชีพเป็นกรณีพิเศษแตกต่างจากเจ้าหน้าที่เรือนจำอื่น ๆ การพัฒนาการจัดสวัสดิการให้กับเจ้าหน้าที่จะเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

5. การพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ที่มีอายุไม่เกิน 35 ปีในหลักสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญ สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ ควรพัฒนาด้วยวิธีการฝึกอบรม

6. การคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรมของสถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ ควรแยกระหว่างหลักสูตรสำหรับผู้บริหารและปฏิบัติเพื่อความพร้อมในการเรียนรู้ร่วมกันประกอบกับการฝึกอบรมสำหรับผู้บริหารนั้นจะมีการแลกเปลี่ยนความรู้กันเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยเฉพาะหลักสูตรการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญควรมีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาเฉพาะเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานแดนความมั่นคงสูง ซึ่งเป็นเพียงกลุ่มเดียวทำให้ทราบข้อมูลเฉพาะกลุ่มเดียว ฉะนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาในกลุ่มเจ้าหน้าที่อื่นในเรือนจำความมั่นคงสูง เพื่อเปรียบเทียบผลของการศึกษาซึ่งอาจแตกต่างกันไป เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปใช้ในการประกอบการวางแผน/โครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านเรือนจำความมั่นคงสูงในเรือนจำและทัณฑสถาน

2. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ นอกเหนือจาก อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อายุ ราชการ ตำแหน่งงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงาน เช่น การรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงาน ค่านิยม ลักษณะของงาน การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การเคยอบรมศึกษาดูงาน อันจะทำให้ทราบถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนาบุคลากรในแดนความมั่นคงสูงในเรือนจำ/ทัณฑสถานต่อไป

3. การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในการศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่กับการพัฒนาบุคลากรในเรือนจำความมั่นคงสูง ควรใช้เครื่องมือในการวิจัยแบบอื่น ๆ เข้ามาประกอบการศึกษาด้วย เช่น การศึกษาเปรียบเทียบหรือการศึกษาแบบทดลอง

4. ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่องานราชทัณฑ์โดยเฉพาะผู้ต้องขังรายสำคัญในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยเป็นมุมมองของประชาชนภายนอกต่อไป